

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

20 במרס 2017

1127

כ"ב באדר התשע"ז

עמוד

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון מס' 4) (הפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשע"ז-2017 1024

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון מס' 4) (הפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשע"ז-2017

תיקון סעיף 1

1. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016¹

(להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

דברי הסבר

אשראי שלא על ידי סולק או תאגיד בנקאי ולעניין פעילות אגודות שיתופיות המורשות לתת שירותי פיקודון ואשראי, וכן שירותים פיננסיים בסיסיים ('בנקאות זעירה') לחברי האגודה או לקרוביהם, לרבות מתן אשראי, ניהול פיקדונות וניהול תשלומים. מקטע זה נחקק במסגרת סעיף 36 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016 (ס"ח התשע"ז, עמ' 2592).

הצעת חוק זו מבקשת לעגן מקטע נוסף המסדיר את תחום מתן האשראי החוץ-בנקאי המתבצע באמצעות מערכת המתווכת באופן מקוון בין מלווים ללווים שהם יחידים (להלן – מערכת P2P או המערכת). יצוין לעניין זה כי אסדרת תיווך מקוון באשראי בין מלווים ללווים שהם תאגידים, תקודם בנפרד על ידי הרשות לניירות ערך.

מערכת P2P (Peer to Peer), בדומה למערכות דומות המצויות בעולם, מאפשרת לקשר בין לוויים למלווים, באמצעות רשת האינטרנט, לשם יצירת עסקת אשראי. יובהר כי פעילות מערכת P2P, בארץ כמו גם בעולם, היא ייחודית בכך שמפעיל המערכת אינו נושא בסיכון האשראי, כיוון שהוא אינו הגוף אשר מספק את האשראי.

הרציונלים העומדים בבסיס מערכת P2P הפועלת כיום בעולם הם: יצירת אלטרנטיבה זמינה להשקעה בעבור משקיעים אשר להם כסף חופשי; יצירת אלטרנטיבה נוספת לקבלת אשראי בעבור לוויים, ובהסתכלות מערכתית – הקמת אפיק נוסף לתחרות בענף האשראי הקמעונאי. המערכות מתאפיינות בשקיפות ובפשטות תפעולית, ובנוסף, מכיוון שהן מבוססות טכנולוגיה, ביכולתן להזיל עלויות ולצמצם במידה רבה את פערי הריבית בין הלווה למלווה. כך, בין השאר השימוש במערכת חוסך את הצורך בתיווך המוסדות הפיננסיים הקלטיים כמו הבנקים וחברות כרטיסי אשראי. יודגש כי הן הלווה והן המלווה מתקשרים כל אחד באופן ישיר עם המערכת ואינם עורכים כל התקשרות ביניהם. מעבר לפעילות התיווך באשראי מהווה מפעיל המערכת גם גורם תפעולי אשר ינקוט בהליכים מסוימים כלפי הלווים ועבור המלווים במערכת, כגון פעילות חיתום ופעילות גביית חובות.

כיום, לא קיימים אסדרה ופיקוח רגולטורי על מערכת P2P. בהעדר פיקוח ואסדרה אין גורם מוסדר שמספק הגנה למשתתפים הקיימים במערכת אלה, וכמו כן הדבר מהווה איתות שלילי למשתתפים פוטנציאליים החוששים לפעול באמצעות המערכת בלי שנקבעה לה אסדרה נאותה. לאור

כללי ביום כ"ה באדר ב' התשע"ד (27 במרס 2014) הורה היועץ המשפטי לממשלה על הקמת צוות בין-משרדי בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקלי) (להלן – הצוות הבין-משרדי), שהתבקש להמליץ לפני שר האוצר והיועץ המשפטי לממשלה על הסדרת הרגולציה לטווח הארוך בענף שירותי המטבע והאשראי החוץ-בנקאי. הצוות הבין-משרדי הגיש את מסקנותיו והמלצותיו בחודש פברואר 2015. (להרחבה בעניין מסקנות הצוות הבין-משרדי ראה החלק הכללי לדברי הסבר להצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדרים) התשע"ז-2015 (הצ"ח הממשלה התשע"ז, עמ' 202)).

בחודש מרס 2015, בעקבות עבודת הצוות הבין-משרדי ולשם יישום המלצותיו ועיגוןן בחקיקה, מונה צוות בראשותו של היועץ המשפטי של משרד האוצר דא"ר, מר יואל בריס (להלן – הצוות), הכולל חברים מגופי הממשלה הנוגעים לעניין. הצוות קיים דיונים רבים בנוגע להסדרים הראויים בתחום השירותים הפיננסיים הניתנים בידי מי שאינם בנק או גוף מוסדי ועסק בהיבטים שונים הנוגעים לקביעת הרגולטור הפיננסי, להגדרת השוק והיקפו, ולהסדרה הנדרשת בו. במסגרת עבודת הצוות, ולאור היקף הנושאים שהסדרתם נדרשה, הוחלט על חלוקת העבודה למקטעים לפי תחומי עיסוק.

במקטע הראשון חוקקה הכנסת את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016, שהתפרסם ביום כ"ו בתמוז התשע"ז (1 באוגוסט 2016) (ס"ח התשע"ז, עמ' 1098) (להלן – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים או החוק). הוראות החוק האמור עוסקות, בין השאר, בהקמת רגולטור פיננסי חדש (להלן – המפקח על שירותים פיננסיים מוסדרים או המפקח), שיפקח על שוק השירותים הפיננסיים שאינם נתונים כיום תחת פיקוח ואסדרה. עוד עוסק החוק בקביעת אסדרה ופיקוח על גופים שאינם גופים מוסדיים, הפועלים בתחום מתן האשראי החוץ-בנקאי, ובפרט על נותני שירותי אשראי ונותני שירותי בנק פייננסי כהגדרתם באותו חוק, וכן באסדרה ופיקוח על השירותים הניתנים על ידי נותני שירותי מטבע כיום (להרחבה, ראה דברי ההסבר להצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) התשע"ז-2015 (הצ"ח הממשלה התשע"ז, עמ' 202)).

במקטע השני תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים כך שנקבעה בו אסדרה לעניין מנפיקי כרטיסי

¹ ס"ח התשע"ז, עמ' 1098; התשע"ז, עמ' 446.

(1) אחרי ההגדרה "רישיון הנפקה" יבוא:

"רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי" – כהגדרתו בסעיף 21ז;

(2) בהגדרה "רישיון למתן שירותים פיננסיים", בסופה יבוא:

"(5) רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי";

(3) בהגדרה "שירות פיננסי", בסופה יבוא:

"(5) הפעלת מערכת לתיווך באשראי כהגדרתה בסעיף 25ז";

תיקון סעיף 55

2. בסעיף 55 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא:

"(5) מרשם של בעלי רישיונות להפעלת מערכת לתיווך באשראי";

(2) בסעיף קטן (ב), בפסקה (2), במקום "סעיפים 23, 25ט או 25טז" יבוא "סעיפים 23, 25ט, 25טז או 25כב".

תיקון סעיף 13

3. בסעיף 13(א) לחוק העיקרי, במקום פסקה (16) יבוא:

"(16) יחיד שעיסוקו במתן אשראי באמצעות מערכת לתיווך באשראי כהגדרתה בסעיף 25ז – לענין עיסוקו כאמור, ובלבד שאינו בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי".

ד ב ר י ה ס ב ר

להגדרה "רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי" – מוצע לקבוע סוג חדש של רישיון המוסדר במסגרת החוק, להפעלת מערכת לתיווך באשראי, כמוגדר בסעיף 25 המוצע.

להגדרה "רישיון למתן שירותים פיננסיים" – בהגדרה זו מפורטים כל סוגי הרישיונות הניתנים במסגרת החוק. מוצע להוסיף להגדרה זו את הרישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, שאותו יהיה המפקח מוסמך לתת.

להגדרה "שירות פיננסי" – מוצע לתקן את הגדרת שירות פיננסי כך שתכלול גם הפעלת מערכת לתיווך באשראי כהגדרתה בסעיף 25 המוצע, כך שיחולו על בעל הרישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי כל החובות המוטלות בחוק על בעלי רישיונות למתן שירותים פיננסיים.

סעיף 2 סעיף 55 לחוק קובע כי המפקח ינהל מרשמים של נותני שירותים פיננסיים. מוצע להוסיף לסעיף את מרשם בעלי הרישיונות להפעלת מערכת לתיווך באשראי, וכן להתאים את ההפניה הקבועה בסעיף קטן (ב)(2) שבו כך שהמפקח ינהל מרשם אף לבעלי רישיונות אלה שרישיונם הותלה, בדומה לכל בעלי הרישיונות למתן שירותים פיננסיים.

סעיף 3 סעיף 13(א) לחוק קובע פטור מחובת הרישוי לפי פרק ג' לחוק ומציין את הגופים הפטורים מחובה כאמור. בהתאם לאסדרה המוצעת של רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי מוצע להחליף את נוסח פסקה (16) של הסעיף האמור כך שיכלול פטור כאמור ליחיד שעיסוקו במתן אשראי באמצעות מערכת לתיווך באשראי. כמו כן, לאור המוצע לאפשר במקרים מסוימים לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי כהגדרתה בסעיף 25ז

האמור מוצע להסדיר את פעילותה של מערכת התיווך המקוונת לעניין מתן אשראי בין מלווים ללווים שהם יחידים. הוראות האסדרה המוצעות מהוות תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים.

בהתאם לתיקון המוצע, המפקח על שירותים פיננסיים מוסדרים יהיה הרגולטור האמון על האסדרה והפיקוח שיחול על מערכת P2P. על פי המוצע תוטל חובת רישוי על מי שמפעיל מערכת מקוונת לתיווך באשראי, תוך חלוקה בין סוגי הרישיונות הניתנים לפי היקף פעילותו של נותן שירות כאמור – רישיון בסיסי – להיקף פעילות מצומצם, רישיון מורחב – להיקף פעילות משמעותי. התיקון המוצע קובע הסדרים לעניין רישיונות כאמור וכן קובע הגבלות וחובות שונות שיחולו על פעילותם של בעלי הרישיונות ומקנה סמכויות פיקוח למפקח. בנוסף, יחולו על בעלי הרישיונות ההוראות הכלליות החלות על נותן שירותים פיננסיים, הכוללות, בין השאר, הוראות לעניין שליטה והחזקת אמצעי שליטה במערכת P2P ולעניין האורגנים ובעלי התפקידים שיכהנו בה. כל זאת במטרה להבטיח את פעילותם התקינה של מפעילי מערכת ה-P2P ואת השמירה על ענייני המלווים והלווים הפועלים באמצעותה.

הצעת החוק המתפרסמת בזה מהווה כאמור עוד צעד מהצעדים המתוכננים ליישום המלצות ומסקנות הצוות הבין-משרדי. המטרה היא ליצור בסופו של התהליך אסדרה כוללת מקיפה וקוהרנטית ככל האפשר, של כל שוק מתן השירותים הפיננסיים והגופים הפועלים בו, כך ששוק זה יהיה שוק משוכלל, תחרותי, הוגן, יעיל ויציב.

סעיף 1 מוצע להוסיף הגדרות של מונחים המשמשים בהצעת החוק וכן לתקן הגדרות של מונחים קיימים בחוק כדי להתאימם לשינוי המוצע.

"פרק ג' 3: רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי

הגדרות – פרק ג' 3 וז. בפרק זה –

"היקף פעילות נרחב" – צבר אשראי העולה על 25 מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר;

"לווה" – יחיד המקבל אשראי ממלווה באמצעות מערכת לתיווך באשראי;

"לקוח" – מלווה או לווה;

"מלווה" – מי שנותן אשראי ללווה באמצעות מערכת לתיווך באשראי, וכן מי שמעביר כספים לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי במטרה שיינתנו כאשראי ללווה באמצעות המערכת;

"מערכת חברתית לתיווך באשראי" – מערכת לתיווך באשראי הפועלת רק לעניין עסקאות למתן אשראי שאינן נושאות ריבית, ואשר סכום האשראי הניתן באמצעותה, ללווה

ד ב ר י ה ס ב ר

זה, יחויב ב"רישיון מורחב" שיאפשר לו לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בהיקף פעילות נרחב. הרף שנקבע הוא צבר אשראי העולה על 25 מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר. לעניין זה מוצע לחשב "צבר אשראי" על פי סך כל חובות הלווים למלווים במערכת לתיווך באשראי שמפעיל בעל הרישיון, בתוספת סך כל כספי המלווים שהועברו לבעל הרישיון ושטרם הוקצו כהלוואות ללווים.

להגדרה "לווה" – מוצע לקבוע כי לווה הוא יחיד המקבל אשראי ממלווה באמצעות מערכת לתיווך באשראי. יצוין כי במסגרת הצעת חוק זו מדובר על אסדרת מערכות שבאמצעותן ניתן להעניק אשראי ללווים שהם יחידים אך לא לתאגידים.

להגדרה "לקוח" – בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי נותן שירותים הן למלווה המבקש להשקיע את כספו, והן ללווה המבקש לקבל אשראי, על כן מוצע כי גם המלווה וגם הלווה ייחשבו כלקוחות של בעל הרישיון ויכללו בהגדרה זו.

להגדרת "מלווה" – מוצע לקבוע כי מלווה הוא מי שנותן אשראי ללווה באמצעות מערכת לתיווך באשראי וכן מי שמעביר כספים לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי במטרה שיינתנו כאשראי ללווה.

להגדרה "מערכת חברתית להפעלת מערכת לתיווך באשראי" – מוצע לאפשר לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי להפעיל מערכת חברתית לתיווך באשראי אשר תהנה מהקלות מסוימות במסגרת האסדרה. מדובר במערכת אשר תכליתה היא יצירת מערכת חברתית של עזרה הדדית שבמסגרתה יתאפשר למלווים להעניק ללווים שייבחרו על ידם, אשראי בלא ריבית שאינו נושא תשואה פיננסית למלווים. ויבהר כי סכום האשראי שיכול להינתן

המוצע לעסוק גם במתן אשראי (ראו דברי ההסבר לסעיף 38(א)), ולאור העובדה שמתן האשראי כאמור יכול שיעשה גם באמצעות המערכת, מוצע להבהיר כי פטור מחובת רישוי לפי פרק ג' לחוק ליחיד שעיסוקו במתן אשראי באמצעות מערכת לתיווך באשראי, יינתן רק אם אותו יחיד אינו בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

וזה נוסחה של פסקה (16) שמוצע לבטלה:

"(16) יחיד שעיסוקו במתן אשראי באמצעות מפעיל אתר אינטרנט המיועד למתן הלוואות ולקבלתן, אם מפעיל האתר אינו נותן ההלוואה או מקבלה – לעניין עיסוק כאמור:"

סעיף 4 המוצע להוסיף את פרק ג' 3 לחוק שכותרתו "רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי".

בפרק זה מוצע להסדיר את דרך הגשת בקשת הרישיון של מי שמבקש לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי, את התנאים שייקח המפקח בחשבון בבואו לתת רישיון כאמור, וכן את התנאים שבהם רשאי המפקח לבטל או להתלות רישיון כאמור.

לסעיף 25 המוצע

מוצע להוסיף הגדרות של מונחים חדשים הרלוונטיים לעניין בעלי רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, וזאת במסגרת ההתאמה לתיקון המוצע.

להגדרות "היקף פעילות נרחב", "רישיון בסיסי", "רישיון מורחב" ו"צבר אשראי" – מכיוון שאין מקום להחיל על המערכות הקטנות את אותה הרגולציה שיש להחיל על המערכות הגדולות יותר, יש מקום ליצור שתי רמות של רישוי, בדומה לקבוע לעניין רישיונות מכוח פרקים ג' ו'ג' לחוק. לפיכך מוצע לקבוע רף מסוים המבטא היקף פעילות, כך שכל עוסק שהיקף הפעילות שלו נמוך מרף זה, יחויב ב"רישיון בסיסי", וכל עוסק שהיקף הפעילות שלו גבוה מרף

מסוים, אינו עולה על 100,000 שקלים חדשים בשנה או סכום אחר שקבע השר; לעניין זה, "ריבית" – כל תמורה הניתנת בקשר עם אשראי שיש בה משום תוספת לקרן, יהיה כינויה אשר יהיה, למעט –

(1) עמלות לצורך כיסוי הוצאות תפעול, מסוג, בסכום או בשיעור שקבע השר;

(2) החזר הוצאות סבירות שהוצאו בשל פיגור בהחזר האשראי, מסוג, בסכום או בשיעור שקבע השר;

(3) כל סכום המתווסף לקרן עקב תנאי הצמדה לאחד מאלה:

(א) שער החליפין למטבע הישראלי או למטבע אחר שאישר המפקח, שמפרסם בנק ישראל;

(ב) מדד המחירים לצרכן, או מדד אחר שאישר המפקח, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"מערכת לתיווך באשראי" – מערכת מקוונת הפועלת באמצעות רשת האינטרנט או באמצעים טכנולוגיים אחרים שקבע השר בצו, המשמשת לתיווך בין מלווים ללווים לשם ביצוע עסקאות למתן אשראי ולתפעולן של עסקאות כאמור;

"צבר אשראי" – סך כל חובות הלווים למלווים, במערכת לתיווך באשראי שמפעיל בעל רישיון, בתוספת סך כל כספי המלווים שהועברו לבעל הרישיון וטרם הוקצו כהלוואות ללווים;

"רישיון בסיסי" – רישיון לעיסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי, בהיקף פעילות שאינו היקף פעילות נרחב;

"רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי", "רישיון" – רישיון לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי שניתן לפי פרק זה, בין שהוא רישיון בסיסי ובין שהוא רישיון מורחב;

"רישיון מורחב" – רישיון לעיסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי, בהיקף פעילות נרחב.

ד ב ר י ה ס ב ר

מערכת שתפעל באמצעות רשת האינטרנט או באמצעים טכנולוגיים אחרים שיקבע השר בצו, ואשר תשמש לתיווך בין מלווים ללווים במטרה לבצע עסקאות למתן אשראי ולתפעול עסקאות כאמור.

להגדרה "רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי" ו"רישיון" – על פי הצעת החוק, הפעלת מערכת לתיווך באשראי דרך עיסוק, מחייבת בקבלת רישיון מאת המפקח. רישיון זה יכול שיהיה רישיון בסיסי ויכול שיהיה רישיון מורחב, הכול לפי היקף צבר האשראי של בעל הרישיון. מוצע לקבוע כי לעניין פרק זה, "רישיון" הוא כל אחד משני סוגי הרישיונות האמורים.

באמצעות מערכת זו ללווה מסוים לא יעלה על 100,000 שקלים חדשים, או על סכום אחר שקבע השר. עוד יובהר כי לא מדובר בתרומה שכן הלווה מחויב להחזיר את כל כספי ההלוואה שניתנו לו, באמצעות המערכת, לידי המלווה. לעניין זה מוצע להגדיר "ריבית" ככל תמורה הניתנת בקשר עם אשראי שיש בה משום תוספת לקרן, למעט סכומים כמפורט בסעיף וביניהם עמלות בסכום או בשיעור שקבע השר, שאותן יוכל לגבות בעל הרישיון המפעיל מערכת חברתית כאמור לשם כיסוי הוצאות תפעולה.

להגדרה "מערכת לתיווך באשראי" – מוצע לקבוע כי האסדרה המוצעת במסגרת הצעת חוק זו תחול על הפעלת

25.ח.א) לא יעסוק אדם בהפעלת מערכת לתיווך באשראי אלא אם כן בידו רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, ובהתאם לתנאי הרישיון.

ב) מי שבידו רישיון כאמור בסעיף קטן (א) לא יעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בהיקף פעילות נרחב אלא אם כן בידו רישיון מורחב.

ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), מי שבידו רישיון כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בהיקף פעילות נרחב, גם אם אין בידו רישיון מורחב, אם הגיש בקשה לקבלת רישיון מורחב עד תום 30 ימים מהמועד שבו היקף פעילותו היה להיקף פעילות נרחב וכל עוד מתקיימים בו שניים אלה:

(1) טרם ניתנה החלטה בבקשתו לקבלת רישיון מורחב;

(2) היקף פעילותו אינו עולה על פי שניים מהיקף הפעילות הנרחב המזערי הנדרש לקבלת רישיון מורחב.

חובת הרישוי לפי סעיף 25 ח.א) לא תחול על אלה:

סייגים לחובת רישוי

(1) סולק כהגדרתו בסעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), וכן תאגיד הנשלט על ידו או תאגיד שהסולק מחזיק ביותר מ-20% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו;

(2) תאגיד בנקאי ותאגיד עזר.

ב) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי, בתקנות, לפטור סוגי גופים נוספים מחובת הרישוי לפי סעיף 25.ח.

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי שלא לעכב שלא צורך את התפתחותו העסקית של בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שרוצה להרחיב את עסקיו ולקבל רישיון מורחב, מוצע לקבוע כי בעל רישיון בסיסי יהיה רשאי לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בהיקף פעילות נרחב גם בלא רישיון מורחב, אם הגיש בקשה לרישיון מורחב בתוך 30 ימים מהמועד שבו החל לתת שירותים בהיקף נרחב, וזאת כל עוד לא התקבלה החלטה בבקשתו וכל עוד היקף הפעילות שבה הוא עוסק אינו עולה על פי שניים מהיקף הפעילות הנרחב המזערי הנדרש לקבלת רישיון מורחב (הוראה דומה קבועה בסעיפים 12 ו-25ג) לחוק).

לסעיף 25 המוצע

מוצע לקבוע כי חובת הרישוי לפי פרק ג' וכן כל החובות החלות על בעל רישיון לפי הפרק האמור לא יחולו על סולק כהגדרתו בסעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, על תאגיד הנשלט על ידו או תאגיד שהסולק מחזיק ביותר מ-20% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו, וכן על תאגיד בנקאי ותאגיד עזר היות שהם מפוקחים על ידי רגולטור אחר.

לסעיף 25 ח.א) המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע כי עיסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי יתאפשר רק למי שמחזיק ברישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שניתן לפי פרק ג' המוצע, ובהתאם לתנאים שייקבעו בו.

לסעיפים קטנים (ב) ו-(ג)

מכיוון שבעיסוקים אלה ניתן למצוא עסקים קטנים לצד עסקים גדולים, נקבעו בסעיף ההגדרות לפרק ג' המוצע, שני מדרגים של רישיונות – רישיון בסיסי – לעסקים הפועלים בהיקף קטן יחסית, ורישיון מורחב לעסקים הפועלים בהיקף משמעותי (ראה דברי ההסבר להגדרות "היקף פעילות נרחב", רישיון בסיסי", רישיון מורחב" ו"צבר אשראי" לפרק ג' המוצע).

בהתאם לכך מוצע לקבוע, כי בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א) לא יעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בהיקף פעילות נרחב אלא אם כן בידו רישיון מורחב.

25. רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יכול שיהיה רישיון בסיסי או רישיון מורחב.	סוגי רישיונות
25א. (א) המפקח רשאי לתת רישיון בסיסי למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה:	תנאים למתן רישיון בסיסי

(1) לעניין מבקש רישיון שהוא יחיד – הוא בגיה, אזרח ישראלי או תושב ישראל, שלא הוכרז פסול דין ולא ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל, ולעניין מבקש רישיון שהוא תאגיד – הוא התאגד ונרשם בישראל, בית המשפט לא מינה לו כונס נכסים ולא ציווה על פירוקו ואחד לפחות מנושאי המשרה בו הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל;

(2) למבקש הרישיון הון עצמי מזערי כנדרש מבעל רישיון בסיסי, בהתאם להוראות סעיף 37 ולתוספת הראשונה;

(3) מבקש הרישיון, ואם הוא יחיד – גם בעל השפעה בו, לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי, וכן לא הוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור שטרם ניתן בעניינו פסק דין סופי, ולא מתקיימות לדעת המפקח נסיבות אחרות המטילות דופי ביושרו וביושרתו לפי אמות המידה שעליהן הורה לפי סעיף 4(ב); לעניין זה ובלי לגרוע מכלליות האמור –

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע לקבוע כתנאי לרישיון, עמידה בדרישות הון עצמי מזערי לעניין מבקש רישיון בסיסי (ר' גם דברי ההסבר לתיקון התוספת הראשונה כנוסחו בסעיף 19 להצעת החוק).

בנוסף, מוצע לקבוע דרישה שלפיה מבקש הרישיון, ואם הוא יחיד – גם בעל השפעה בו, לא הורשע בעבירה, בארץ או מחוצה לה, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי, ולא תלוי ועומד נגדו כתב אישום בעבירה כאמור, וכן לא מתקיימות לדעת המפקח נסיבות אחרות המטילות דופי ביושרו וביושרתו של מבקש הרישיון או בעל השפעה כאמור.

לעניין עבירות כאמור, מוצע להפנות לרשימת העבירות המנויות בסעיף 15(א)(3)(א) לחוק ולהחילן לעניין רישיון הפעלת מערכת לתיווך באשראי. ברירת המחדל לגבי עבירות אלה היא שהן חמורות דיין באופן המצדיק סירוב למתן רישיון, אלא אם כן מצא המפקח כי מתקיימים טעמים מיוחדים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה ומידת חומרתה, שבשלהם אין מניעה לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי. הטעם לכך הוא שהמדובר בעבירות הנמצאות בליבת העיסוק של תחום הפעלת המערכת לתיווך באשראי, ועל כן הליכים פליליים בעבירות אלה מצדיקים את היפוך ברירת המחדל.

לסעיף 25 המוצע

מוצע להבהיר מהם סוגי הרישיונות להפעלת מערכת לתיווך באשראי לפי פרק ג'3. כאמור לעיל, סוגי הרישיונות הם רישיון בסיסי ורישיון מורחב.

לסעיף 25א כבא המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע את התנאים שבהתקיימם רשאי המפקח לתת למבקש רישיון בסיסי, יצוין, כי תנאים אלה קיימים כיום מכוח החוק גם ביחס לקבלת רישיונות למתן אשראי, למתן שירות בנס פנינסי ולמתן שירותי פיקדון ואשראי, ומטרתם להבטיח כי מי שעוסק במתן שירותים פנינסיים, הוא גורם נורמטיבי אשר אינו מעורב או היה מעורב בפעילות פלילית חמורה, שאינה מתיישבת עם פעילות של מתן שירותים כאמור.

מוצע לקבוע כי מבקש רישיון שהוא יחיד חייב להיות בגיה, אזרח ישראלי או תושב ישראל שלא הוכרז פסול דין ולא ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל. עוד מוצע לקבוע שאם מבקש הרישיון הוא תאגיד, עליו להתאגד ולהירשם בישראל, בית המשפט לא מינה לו כונס נכסים ולא ציווה על פירוקו ולפחות אחד מנושאי המשרה בו הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל.

(א) יראו כל אחת מהעבירות המפורטות בסעיף 15(א)(3)(א) כעבירה שמתקיים בה האמור בפסקה זו, אלא אם כן מצא המפקח כי מתקיימים טעמים מיוחדים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה ומידת חומרתה, שבשלהם אין מניעה לעיסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי;

(ב) "הורשע בעבירה" – לרבות הורשע בעבירה דומה במדינה אחרת;

(4) בנושאי המשרה של מבקש הרישיון מתקיימים התנאים למינוי ולכהונה של נושא משרה בבעל רישיון לפי פרק ה';

(5) לגבי מבקש רישיון שהוא תאגיד – מתקיימים בבעל שליטה ובבעל עניין בו התנאים לקבלת היתר לפי פרק ד'.

(ב) מצא המפקח כי בשל טעמים שבטובת הציבור מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי, רשאי הוא שלא לתת רישיון למבקש, אף אם מתקיימים לגבי התנאים שבסעיף קטן (א) ובלבד שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו או לפני מי שהוא הסמיכו לכך מבין עובדיו, בדרך שהורה.

25ככב. (א) המפקח רשאי לתת רישיון מורחב למבקש שמתקיימים לגביו, נוסף על התנאים האמורים בסעיף 25ככא, כל אלה:

תנאים למתן רישיון מורחב

(1) מבקש הרישיון התאגד ונרשם בישראל;

(2) למבקש הרישיון הון עצמי מזערי כנדרש מבעל רישיון מורחב, בהתאם להוראות סעיף 37 ולתוספת הראשונה;

(3) מבנה התאגיד עומד בדרישות פרק ה'.

ד ב ר י ה ס ב ר

ואשראי ורישיון הנפקה, מוצע לאפשר למפקח שלא לתת רישיון למבקש רישיון לפי פרק זה, גם אם מתקיימים בו התנאים לקבלת רישיון שצוינו לעיל, אם מצא כי בשל טעמים שבטובת הציבור, מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי. יובהר כי שיקול זה מוגבל וכפוף לטעמים המנויים בסעיף ולשיקולי סבירות.

לסעיף 25ככב המוצע

מוצע לקבוע תנאים שבהתקיימם רשאי המפקח לתת למבקש רישיון מורחב. תנאים אלה באים להוסיף על התנאים הדרושים לקבלת רישיון בסיסי לפי סעיף 25ככא המוצע, החלים גם על המבקש רישיון מורחב.

מוצע לדרוש כי מבקש רישיון מורחב יתאגד ויירשם בישראל. מכיוון שהמדובר ברישיון לפעול בהיקף פעילות נרחב, מוצע לדרוש כי בעל הרישיון יפעל כתאגיד כך שיחולו עליו כל מנגנוני הבקרה והפיקוח החלים על תאגידים. בנוסף, מוצע כי המבנה התאגידי של המבקש יהיה כנדרש לפי פרק ה' לחוק.

לעניין זה יובהר כי החלת הדרישה גם על "בעל השפעה" במבקש רישיון שהוא יחיד, באה לסייע בהתמודדות עם התופעה של הצבת "אנשי קש" בחזית, כאשר בפועל העסק מנוהל על ידי גורמים אחרים. לגבי מבקש רישיון שהוא תאגיד נקבעו הוראות דומות לגבי בעל שליטה או בעל עניין בו – והדרישה לגביו לפי הסעיף המוצע היא כי מתקיימים בבעל השליטה ובבעל עניין במבקש הרישיון התנאים לקבלת היתרי שליטה והחזקת אמצעי שליטה לפי פרק ד' לחוק (הכוללים גם את התנאי של יושר ויושרה ובכלל זה העדר הרשעה).

תנאי נוסף הנדרש לצורך קבלת רישיון הוא עמידת נושאי המשרה במבקש הרישיון בתנאים שנקבעו בפרק ה' לעניין מינוי וכהונה של נושאי משרה. יובהר כי הכוונה הן לנושאי משרה במבקש שהוא יחיד והן לנושאי משרה במבקש שהוא תאגיד.

לסעיף קטן (ב)

דומה לקבוע לעניין רישיון למתן אשראי ולמתן שירות בנכס פיננסי, וכן לעניין רישיון למתן שירותי פיקדון

<p>(ב) בבואו להחליט בבקשה למתן רישיון מורחב יביא המפקח בחשבון, בין השאר, שיקולים שבטובת הציבור.</p> <p>25כג. על הגשת בקשה לרישיון יחולו הוראות סעיף 17(א) ו-17(ב), בשינויים המחויבים.</p> <p>25כד. הוראות סעיפים 18 עד 22, ו-24 יחולו לעניין רישיון ובעל רישיון לפי פרק זה, בשינויים המחויבים.</p> <p>25כה. (א) המפקח רשאי לבטל רישיון או להתלותו בהתקיים האמור בסעיף 23(א)1 עד 6). בשינויים המחויבים, וכן אם מתקיימים טעמים שבטובת הציבור המצדיקים את ביטול הרישיון או את התלייתו.</p> <p>(ב) על ביטול או התליה של רישיון לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 23(ב) עד 24(ד), בשינויים המחויבים.</p>	<p>בקשה לרישיון</p> <p>החלת הוראות לעניין רישיון</p> <p>ביטול או התליה של רישיון</p>
<p>5. בסעיף 26(ג) לחוק העיקרי, במקום "125(ב) או 125(ג)" יבוא "125(ב), 125(ג) או 25כב(ב)".</p> <p>6. אחרי סעיף 33 לחוק העיקרי יבוא:</p>	

תיקון סעיף 26
הוספת סימן ד'
לפרק ו'

"סימן ד': הגבלות מיוחדות על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי

<p>38ד. בסימן זה, "לווה", "לקוח", "מלווה", "מערכת חברתית לתיווך באשראי" ו"מערכת לתיווך באשראי" – כהגדרתם בסעיף 5יז.</p> <p>38ה. (א) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי ינהל את כספי המלווים המועברים אליו במטרה שיינתנו כאשראי ללווים, ואת הכספים המועברים אליו כהחזר אשראי מאת הלווים, בחשבון נאמנות נפרד לטובת המלווים, אצל גוף מהגופים המפורטים להלן (בסימן זה – חשבון הנאמנות):</p>	<p>הגדרות</p> <p>ניהול הכספים בחשבון נאמנות</p>
--	---

ד ב ר י ה ס ב ר

להתלות רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

סעיף 5 מוצע לתקן את סעיף 26(ג) לחוק כך שהאמור בו לעניין מתן היתר שליטה בנותן שירותים פיננסיים שהוא בעל רישיון מורחב, יחול גם על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

סעיף 6 מוצע להוסיף לפרק ו' לחוק העוסק בהגבלות על פעילותם של נותני שירותים פיננסיים, את סימן ד' ובו הגבלות מיוחדות על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, כפי שיפורט להלן.

לסעיף 38 המוצע
לסעיף קטן (א)

במטרה להבטיח ניהול תקין ושמירה על כספי המלווים המועברים אל בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, תוך הפרדת כספים אלה מכספי בעל הרישיון עצמו, מוצע לקבוע חובה על בעל רישיון לנהל את כספי המלווים המועברים אליו במטרה שיינתנו כאשראי ללווים ואת הכספים המועברים אליו כהחזר אשראי מאת הלווים, בחשבון נאמנות. חשבון זה ישמש רק למטרה המפורטת כאמור ויהיה נפרד מחשבוננו הפרטי של בעל הרישיון.

עוד מוצע לקבוע כי בבואו להחליט בבקשה למתן רישיון מורחב יביא המפקח בחשבון שיקולים שבטובת הציבור (המצטרפים לשיקולים המנויים בסעיף 3 לחוק).

לסעיף 25כג המוצע

מוצע לקבוע כי בקשה לקבלת רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי תוגש בדומה להגשת בקשה לקבלת רישיון למתן אשראי או למתן שירות בנכס פיננסי, לפי התנאים הקבועים בסעיף 17 לחוק, בשינויים המחויבים.

לסעיף 25כד המוצע

מוצע לקבוע כי הוראות החוק לעניין מתן רישיון (סעיף 18), פירוט סוגי השירותים הפיננסיים ברישיון (סעיף 19), תקופת הרישיון (סעיף 20), הודעה על מתן הרישיון והצגתו לציבור (סעיף 21), דיווח למפקח על שינויים (סעיף 22) ופיקוח על מי שרישיונו בוטל (סעיף 24) כפי שאלה נקבעו לעניין רישיון למתן אשראי או למתן שירות בנכס פיננסי, יחולו בשינויים המחויבים גם לעניין רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

לסעיף 25כה המוצע

מוצע לקבוע כי בדומה לסמכותו של המפקח לבטל או להתלות רישיון למתן אשראי או למתן שירות בנכס פיננסי, הקבועה בסעיף 23 לחוק, יהיה רשאי המפקח לבטל או

(1) תאגיד בנקאי;

(2) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון אשראי;

(3) החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986,² בנותנה את השירותים הכספיים כהגדרתם באותו חוק מטעם החברה הבת, כמשמעותה בסעיף 88א לחוק האמור;

(4) גוף אחר שקבע שר האוצר בהסכמת שר המשפטים ובלבד שהוא מפוקח על פי דין, לרבות לפי חוק איסור הלבנת הון.

(ב) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי רשאי לגבות את העמלות בעד השירות שהוא נותן מתוך הכספים המנוהלים בחשבון הנאמנות.

(ג) המפקח רשאי לתת הוראות לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לעניין ניהול חשבון הנאמנות.

(א) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לא יעסוק במתן אשראי כהגדרתו בסעיף 11א, אלא באישור מאת המפקח ובהתאם לתנאי האישור; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מחובת הרישוי לפי סעיף 12.

(ב) באישור לפי סעיף קטן (א) יקבע המפקח תנאים שמטרתם להבטיח, בין השאר, העדר ניגודי עניינים כמפורט להלן:

ד ב ר י ה ס ב ר

זאת מכיוון שהפעלת מערכת לתיווך באשראי במקביל למתן אשראי עלולה להקים ניגוד עניינים מובנה. ניגוד עניינים זה בא לידי ביטוי בין השאר בכך שבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שנותן אשראי באמצעות המערכת, הופך למעשה לאחד מהמלווים במערכת, ובכך יש בידו אפשרות לתעדף את האשראי הניתן על ידו על פני האשראי הניתן על ידי מלווים אחרים. עם זאת, בחינת פעילות המערכות הפועלות כיום בישראל ובעולם מלמדת כי כדי שמערכת מעין זו תוכל לצמוח ולהתפתח, יש צורך לאפשר לה לעסוק גם בפעילות של מתן אשראי ובלבד שפעילות זו תנוטר ותפוקה באופן שבו יהיה ניתן לאיין את ניגוד העניינים האמור. לפיכך, מוצע לקבוע כי בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יוכל לעסוק במתן אשראי כהגדרתו בסעיף 11א לחוק, רק אם קיבל אישור מאת המפקח ובהתאם לתנאי האישור. יובהר, כי אין בקבלת האישור מאת המפקח לעסוק במתן אשראי, כדי לגרוע מהחובה לקבל רישיון למתן אשראי כהגדרתו בפרק ג' לחוק.

לסעיף קטן (ב)

בשל ניגוד העניינים הטמון בהפעלת מערכת לתיווך באשראי במקביל למתן אשראי, מוצע לקבוע כי באישור שייתן המפקח למתן אשראי כאמור יקבע המפקח תנאים שמטרתם להבטיח, בין השאר, העדר ניגוד עניינים כמפורט להלן: ניגוד עניינים בין מתן אשראי מכספי בעל הרישיון לבין מתן אשראי מכספי מלווים אחרים; ניגוד עניינים בין תפעול עסקאות אשראי שבעל הרישיון הוא צד להן לבין תפעול עסקאות אשראי אחרות; וניגוד עניינים בין גביית

כמו כן, מוצע להגביל את הגופים שאצלם יכול בעל הרישיון לפתוח ולנהל חשבון נאמנות כאמור, לאלה: תאגיד בנקאי, בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986, בנותנה את השירותים הכספיים כהגדרתם באותו חוק מטעם חברת הבת, כמשמעותה בסעיף 88א לחוק האמור (בנק הדואר), וכן גוף אחר שיקבע שר האוצר בהסכמת שר המשפטים ובלבד שהוא מפוקח על פי דין, לרבות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

לסעיף קטן (ג)

מוצע לקבוע כי בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יהיה רשאי לגבות את העמלות בעד השירות שהוא נותן, הן מהמלווים והן מהלווים, מהכספים המנוהלים בחשבון הנאמנות. יצוין, כי עמלות כאמור כוללות כל תמורה המגיעה לבעל הרישיון בעד השירותים שנותן בעל הרישיון ללקוחותיו.

לסעיף קטן (ג)

במטרה להבטיח את הניהול התקין והשמירה על כספי המלווים המועברים למערכת לתיווך באשראי, מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לעניין ניהול חשבון הנאמנות.

לסעיף 138 המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע כבירית מחדל לאסור על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לעסוק בעצמו במתן אשראי,

² ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

(1) ניגוד עניינים בין מתן אשראי מכספי בעל הרישיון לבין מתן אשראי מכספי מלווים אחרים;

(2) ניגוד עניינים בין תפעול עסקאות אשראי שבעל הרישיון הוא צד להן, לבין תפעול עסקאות אשראי אחרות;

(3) ניגוד עניינים בין גביית חובות כלפי בעל הרישיון לבין גביית חובות כלפי מלווים אחרים.

(ג) המפקח רשאי לתת הוראות למניעת ניגודי עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), וכן הוראות למניעת ניגוד עניינים בנסיבות שבהן צד קשור לבעל הרישיון עוסק במתן אשראי; לעניין זה, "צד קשור" – מי ששולט בבעל הרישיון וכן כל גוף ששולט על ידי בעל הרישיון או על ידי השולט בו.

(א) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לא ימסור פרטים מזהים של לקוח ללקוח אחר אלא בהתאם להוראות שנתן המפקח לעניין זה. 138

אירגילוי פרטים מזהים של לקוח

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא פרע לווה, במועד, אשראי שנתן לו מלווה באמצעות המערכת לתיווך באשראי, ולא עלה בידי בעל הרישיון לגבות את החוב בהתאם להוראות סעיף 250(ז), רשאי בעל הרישיון למסור למלווה פרטים מזהים של הלווה הדרושים לשם נקיטת הליכים לפי דין לגביית החוב, בהתאם להוראות שנתן המפקח לעניין זה.

(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) רשאי בעל רישיון המפעיל מערכת חברתית לתיווך באשראי למסור למלווה פרטים מזהים של הלווה ולמסור ללווה פרטים מזהים של

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע כי על אף הוראות סעיף קטן (א), במקרה שבו לווה לא פרע במועד אשראי שנתן לו מלווה באמצעות המערכת לתיווך באשראי, ובעל הרישיון פעל לגבות את החוב כנדרש בסעיף 250(ז) המוצע אך לא עלה בידו לעשות כן, יהיה בעל הרישיון רשאי למסור למלווה פרטים מזהים של הלווה, הדרושים לשם נקיטת הליכים לפי דין לגביית חוב, בהתאם להוראות שייתן המפקח לעניין זה.

לסעיף קטן (ג)

בשל העובדה כי מערכת חברתית לתיווך באשראי פועלת במתכונת שונה מהדרך שבה פועלת מערכת לתיווך באשראי במתכונת הרגילה, באופן שבו לרוב המלווה בוחר את הלווה המסוים שאליו הוא מייעד את כספי ההלוואה שנתן, מוצע להתיר לבעל רישיון להפעלת מערכת חברתית לתיווך באשראי למסור למלווה פרטים מזהים של הלווה וכן להיפך, ובלבד שהלווה או המלווה, לפי העניין, הביעו את הסכמתם בכתב לעניין זה. מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות לעניין העברת פרטים מזהים לפי סעיף קטן זה.

חובות כלפי בעל הרישיון לבין גביית חובת כלפי מלווים אחרים.

לסעיף קטן (ג)

מכיוון שניגודי עניינים בפעילותו של בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי עלולים להיווצר אף באופן עקיף ביחס לפעילות של גורמים הקשורים אליו, מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות למניעת ניגודי עניינים כאמור בסעיף קטן (ב) וכן הוראות למניעת ניגודי עניינים שעלולים להיווצר בנסיבות שבהן צד קשור לבעל הרישיון עוסק במתן אשראי. "צד קשור" לעניין זה הוא כל מי ששולט בבעל הרישיון וכן כל גוף ששולט על ידי בעל הרישיון או על ידי מי ששולט בבעל הרישיון.

לסעיף 138 המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לאסור על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי למסור פרטים מזהים של לקוח ללקוח אחר, זאת במטרה למנוע ניצול של פעילות המערכת לתיווך באשראי למטרות של הלבנת הון. עם זאת, מאחר וייתכנו מקרים או סוגי פעילויות שבמסגרתם יצטרך בעל רישיון להעביר פרטי לקוח ללקוח אחר, מוצע לקבוע כי המפקח ייתן הוראות לעניין זה.

המלווה, ובלבד שהלווה או המלווה, לפי העניין, הביעו את הסכמתם בכתב להעברת הפרטים המזהים שלהם; המפקח רשאי לתת הוראות לעניין העברת פרטים מזהים לפי סעיף קטן זה.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות כל דין לעניין שמירת סודיות והגנת פרטיות.

7. אחרי כותרת פרק ח' לחוק העיקרי יבוא:
"סימן א': שמירה על ענייני לקוחות של נותני שירותים פיננסיים".
8. בסעיף 44(ב) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (2) יבוא:
"2א) המפקח אישר כי בנסיבות העניין קיים קשר עסקי סביר בין השירות הפיננסי המבוקש לבין התנאי לקניית נכס או שירות אחר";
9. בסעיף 50 לחוק העיקרי, אחרי "או מבעל רישיון למתן שירותי פיקודן ואשראי" יבוא "או באמצעות בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי".
10. אחרי סעיף 50 לחוק העיקרי יבוא:
הוספת כותרת
"סימן א' לפרק ח'
תיקון סעיף 44
תיקון סעיף 50
הוספת סימן ב' לפרק ח'

"סימן ב': הוראות מיוחדות לשמירה על ענייני לקוחות של בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי

הגדרות 50א. בסימן זה –

"חשבון הנאמנות" – כמשמעותו בסעיף 38ה;

ד ב ר י ה ס ב ר

- 8 סעיף 8 סעיף 44(א) לחוק קובע איסור על נותן שירותים פיננסיים להתנות מתן שירות פיננסי בקניית נכס או שירות אחר ממנו או מאחר. סעיף קטן (ב) קובע נסיבות שבהן איסור זה לא יחול. יצוין כי הן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, והן בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, יש הוראה המאפשרת למבטחים או לתאגידים בנקאיים, לפי העניין, להתנות שירות בשירות אחר אם קיים קשר עסקי סביר בין השירותים כאמור. לפיכך, כדי שנותני השירותים הפיננסיים יוכלו להתחרות בגופים האמורים בצורה שווה, מוצע לתקן את הסעיף ולאפשר לנותני שירותים פיננסיים להתנות שירות בשירות אם אישר המפקח כי בנסיבות העניין קיים קשר סביר בין השירות הפיננסי המבוקש לבין התנאי לקניית נכס או שירות אחר.
- 9 סעיף 9 מוצע להרחיב את ההסדר הקבוע בסעיף 50 לחוק לעניין יכולתו של לוה לפרוע את יתרת ההלוואה שקיבל לפני המועד שנקבע לפירעונה, בהתאם לתנאים שייקבעו על ידי שר האוצר באישור ועדת הכספים, כך שהסדר זה יחול גם על הלוואות שהתקבלו באמצעות מערכת לתיווך באשראי.
- 10 סעיף 10 במסגרת השינוי המבני המוצע של פרק ח' לחוק, מוצע להוסיף את סימן ב' שעוסק בשמירה על ענייני לקוחות של בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי נוסף על הוראות סימן א' (ראה גם דברי ההסבר לסעיף 50 המוצע בנוסחו בסעיף 10 להצעת החוק).
- לסעיף קטן (ד)
מוצע להבהיר כי האיסור בסעיף זה לעניין העברת פרטי לקוח ללקוח אחר, אינו גורע מהוראת כל דין לעניין שמירת סודיות והגנת הפרטיות.
- 7 סעיף 7 מוצע לחלק את פרק ח' לחוק העוסק בשמירה על ענייני לקוחות, לשלושה סימנים:
סימן א' שעניינו שמירה על ענייני לקוחות של נותני שירותים פיננסיים הכולל את הוראות סעיפים 41 עד 50 לחוק, שעניינן הגנות צרכניות החלות על כל נותני השירותים הפיננסיים ובכללם גם על בעלי הרישיונות להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

סימן ג' הכולל את הוראות סעיפים 51 עד 53 לחוק, שעניינן סמכות המפקח לברר תלונות ציבור לעניין כלל נותני השירותים הפיננסיים, וכן הוראות בדבר דרכי הברור ותוצאותיו.

"לווה", "לקוח", "מלווה", "מערכת חברתית לתיווך באשראי"
ו"מערכת לתיווך באשראי" – כהגדרתם בסעיף 25ז.

שמירה על ענייני
המלווים

- 50ב. (א) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי (בסימן זה – בעל הרישיון) יפעל לטובת המלווים באמונה ובשקידה.
(ב) בעל הרישיון יקבע סולם השוואתי, או מודל אחר שאישר המפקח, להערכת הסיכוי שלווים יעמדו בפירעון האשראי שהם מקבלים (בסעיף זה – מודל להערכת סיכויי הפירעון).
(ג) בעל הרישיון ימסור למלווה, לפני הקצאת כספי המלווה ללווים, מידע בעניינים אלה:

(1) הסיכונים הכרוכים במתן האשראי בהתאם למודל להערכת סיכויי הפירעון שקבע ובהתאם לרמת פיזור האשראי בין הלווים;

(2) שיעור התשואה על מתן האשראי; המפקח ייתן הוראות בדבר אופן חישוב שיעור התשואה לעניין פסקה זו.

(ד) בהקצאת כספי המלווים ללווים, לא יעדיף בעל הרישיון את עניינו של מלווה אחד על פני מלווה אחר בהלוואות דומות; לעניין זה רשאי המפקח לקבוע, בהוראות שייתן, נסיבות שבהתקיימן לא יראו את בעל הרישיון כמי שהקצה את כספי המלווה תוך העדפת מלווים; בסעיף קטן זה, "הלוואות דומות" – הלוואות הדומות זו לזו במאפיינים מסוג שיוורה המפקח, ובכלל זה במטרת הלוואה וביכווי פירעונה בהתאם למודל להערכת סיכויי הפירעון שקבע בעל הרישיון.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

מוצע להטיל חובה על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לקבוע סולם השוואתי, או מודל אחר שיאשר המפקח, שיעריך את הסיכוי שלווים יעמדו בפירעון האשראי שהם מקבלים. יובהר כי מדובר בסולם שעניינו הערכת סיכויי הלווים לפרוע את ההלוואה שקיבלו באמצעות המערכת ולכן גם מודל אחר שלפיו יקבע בעל הרישיון תנאי סף לעניין הלווים אשר יהיו זכאים לקבל אשראי באמצעות המערכת, יכול שיעמוד בחובה כאמור.

לסעיף קטן (ג)

מוצע לחייב בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי למסור למלווה, עוד בטרם הקצאת כספי ההלוואה שהעביר למערכת, מידע בעניינים כמפורט להלן במטרה לחשוף לפני המלווה את רמת הסיכון שבה הוא עלול לשאת בעת מתן אשראי באמצעות המערכת. מידע כאמור יכלול מידע בדבר הסיכונים הכרוכים במתן האשראי בהתאם למודל להערכת סיכויי הפירעון שקבע ובהתאם לרמת פיזור האשראי בין הלווים וכן מידע בדבר שיעור התשואה על מתן האשראי. מוצע לקבוע כי המפקח ייתן הוראות בדבר אופן חישוב שיעור התשואה לעניין זה.

לסעיף קטן (ד)

במטרה לוודא שבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יפעיל את המערכת באופן הוגן ושוויוני כלפי כל

לסעיף 50א המוצע

מכיוון שעניינו של סימן זה הוא שמירה על ענייני לקוחות של בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, מוצע להחיל לעניין סימן זה את ההגדרה "חשבון נאמנות" שבסעיף 38 המוצע וכן את ההגדרות "לווה", "מלווה" ו"מערכת לתיווך באשראי" שבסעיף 25ז המוצע.

לסעיף 50ב המוצע

לסעיף קטן (א)

בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי חב בכל החובות הקבועות בפרק ח' שעניינן שמירה על ענייני לקוחות, דהיינו, הן על ענייני המלווים והן על ענייני הלווים (ראו דברי ההסבר לסעיף 7 להצעת החוק). מוצע להוסיף לחובות אלה חובה נוספת על בעל הרישיון לפעול לטובת המלווים באמונה ובשקידה. חובה זו נדרשת היות שבמתכונת הפעילות של המערכת, הכספים אשר עוברים דרכה שייכים בפועל למלווים, בין שמדובר בהחזרי אשראי כספים לשם מתן אשראי, ובין שמדובר בהחזרי אשראי שהגיעו מאת הלווים. משכך מלבד היותו של בעל הרישיון אמן על שמירתם וניהולם של כספי המלווה, יכול בעל הרישיון לספק למלווים גם שירותים נוספים כגון שירותי גבייה ושירותי חיתום.

(ה) כל עוד לא הקצה בעל הרישיון את כל הכספים שהעביר אליו המלווה, ללווים, זכאי המלווה לדרוש מבעל הרישיון להשיב לידיו את הכספים שטרם הוקצו; המפקח רשאי לתת הוראות לעניין השבת הכספים כאמור.

(ו) לא הקצה בעל הרישיון את כל הכספים שהעביר לו המלווה, ללווים, בתוך 15 ימים ממועד העברתם לידי, ידווח על כך למלווה; המפקח רשאי לתת הוראות לעניין דיווח לפי סעיף קטן זה.

(ז) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יפעל לגביית החזר האשראי מאת הלווה במועד שנקבע לפירעונו; לא נפרע האשראי במועד ינקוט בעל הרישיון אמצעי גבייה סבירים לפי דין לצורך גביית החוב מאת הלווה; המפקח רשאי לתת הוראות לעניין אמצעי גבייה שעל בעל הרישיון לנקוט לפי סעיף קטן זה.

(ח) המפקח רשאי לתת הוראות לשם שמירה על ענייני המלווים, בין השאר בעניינים המפורטים להלן:

(1) רישום שינהל בעל הרישיון בכל הנוגע לכספים שהועברו אליו בידי מלווה במטרה שיינתנו כאשראי ללווים ולכספים שהועברו אליו בידי הלווים כהחזרי אשראי לאותו מלווה;

(2) האופן שבו יקצה בעל הרישיון את כספי המלווים, ללווים;

ד ב ר י ה ס ב ר

למתן אשראי ללווים בתוך 15 ימים ממועד העברתם לידי בעל הרישיון. עוד מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות לעניין דיווח כאמור.

לסעיף קטן (ז)

היות שלפי אופן פעולת המערכת אין קשר ישיר בין המלווים ללווים, ובשים לב לכך שבעל הרישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי הוא הגורם אשר יוצר את עסקת האשראי ומנהל אותה, מוצע לקבוע כי בעל הרישיון, יהיה אמון על גביית החזר האשראי במועד מהלווים לטובת המלווים, וכן ינקוט צעדים סבירים לצורך גביית חוב אשר לא נפרע במועדו. כל זאת במטרה להבטיח סך פירעון חובות גבוה ככל האפשר, ובכך לוודא מלווים להשקיע את כספם באמצעות המערכת לתיווך באשראי.

כמו כן, מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות לעניין אמצעי גבייה שעל בעל הרישיון לנקוט כאמור, ובין השאר לעניין הצעדים המינימליים שאותם חייב לנקוט בעל הרישיון לשם גביית החוב.

לסעיף קטן (ח)

מוצע לאפשר למפקח לתת הוראות לשם שמירה על ענייני המלווים, בין השאר בעניינים המפורטים בסעיף, וזאת לשם שמירה על ניהול תקין של המערכת, וכן שמירה

המלווים, מוצע לקבוע כי במקרים שבהם יש הלוואות הדומות זו לזו במאפיינים מסוג שיורה המפקח, ובכלל זה במטרת ההלוואה וברמת הדירוג של הלווים במודל להערכת סיכויי הפירעון, לא יהיה רשאי בעל הרישיון להעדיף את עניינו של מלווה אחד על פני מלווה אחר. עם זאת, מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לקבוע בהוראות שייתן, נסיבות שבהתקיימן לא יראו את בעל הרישיון כמי שהקצה את כספי המלווה תוך העדפה של מלווה אחד על פני אחר.

לסעיף קטן (ה)

מוצע לקבוע כי מלווה תהיה שמורה זכות לדרוש את השבת הכספים שהעביר למערכת לתיווך באשראי ואשר טרם ניתנו כאשראי ללווים, כאשר במקביל, על בעל הרישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, תחול החובה להשבת כספים אלה. עוד מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות לעניין הסדרת דרכי ההשבה כאמור.

לסעיף קטן (ו)

לאור העובדה כי כספי המלווה הוזרמו למערכת לשם מטרה ספציפית – הקצאתם כאשראי, וכדי לאפשר למלווה לקבל אינדיקציה ראשונית על הכספים שהעביר למערכת, מוצע להטיל חובה על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לדווח למלווה על כספים שהעביר ושלא הוקצו

(3) אופן העברת החזרי האשראי שהתקבלו מהלווים, למלווים;

(4) רישום שעבודים להבטחת החזר האשראי שקיבלו לוויים, בפנקסים המתנהלים לפי דין;

(5) הבטחת המשך יכולת הגבייה של חובות הלוויים כלפי המלווים, בנסיבות שבהן בוטל או הותלה רישונו של בעל הרישיון או שהפך לחדל פירעון;

(6) רמה מזערית לפיזור האשראי שנותן מלווה מסוים בין לוויים שונים;

(7) הגבלת יכולתו של בעל הרישיון לקבל כספים מאת מלווים בנסיבות שבהן קיים עודף בהיצע האשראי על פני הביקוש לאשראי.

שמירה על ענייני 150. (א) בעל רישיון ימסור ללווה, לפני מתן האשראי, מידע הלווה בעניינים אלה:

(1) סך כל העלויות שבהן יישא הלווה בקשר עם קבלת האשראי, ובכלל זה שיעורי הריבית והעמלות שהוא יידרש לשלם;

(2) האפשרות למסור את הפרטים המזהים של הלווה למלווה, בנסיבות שבהן הלווה אינו עומד בפירעון האשראי, כאמור בסעיף 138(ב).

(ב) המפקח רשאי לתת הוראות לשם שמירה על ענייני הלוויים, ובין השאר לקבוע חובות דיווח שיחולו על בעל הרישיון בכל הנוגע להחזרי האשראי בידי הלוויים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סך העלויות שבהן יישא הלווה בקשר עם קבלת האשראי, ובכלל זה שיעורי הריבית והעמלות שאותם יידרש לשלם. יובהר כי עלויות אלה כוללות כל תמורה שבה יישא הלווה בקשר עם קבלת האשראי. זאת במטרה להבטיח כי הלווה יבין את היקף ההתחייבות שבחר לקחת על עצמו.

האפשרות של בעל הרישיון למסור את הפרטים המזהים של הלווה למלווה, בנסיבות שבהן הלווה אינו עומד בפירעון האשראי כאמור בסעיף 138(ב) המוצע. סעיף 150(ז) המוצע מטיל חובה על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לנלוט באמצעי גבייה סבירים לפי דין לצורך גביית האשראי בנסיבות כאמור עם זאת, במקרים בהם בעל הרישיון לא הצליח לגבות את האשראי מאת הלווה, מתיר סעיף 138(ב) לבעל הרישיון להעביר את פרטי הלווה למלווה כדי שזה יוכל לעמוד על זכויותיו. לפיכך על בעל הרישיון ליידע מראש את הלווה על אפשרות זו.

עוד מוצע לקבוע כי המפקח יהיה רשאי לתת הוראות לשם שמירה על ענייני הלוויים, ובין השאר לקבוע חובות דיווח שיחולו על בעל הרישיון בנוגע להחזרי האשראי בידי הלוויים.

והגנה על האינטרסים של המלווים – הן לצורך שמירה על האינטרסים הכלכליים שלהם שהופקדו בידי בעל הרישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי והן לצורך הבטחת המשך קיומם של מלווים במערכות לתיווך באשראי.

כך בין השאר, מוצע לאפשר למפקח לקבוע הוראות לעניין רישום שינהל בעל הרישיון בכל הנוגע לכספים שהועברו אליו. באופן שיבטיח הבחנה ברורה ומעשית בין כספי המלווים השונים, הוראות לעניין אופן הקצאת כספי המלווים, הוראות לעניין הבטחת המשך יכולת הגבייה של חובות הלוויים כלפי המלווים, בנסיבות שבהן בוטל או הותלה רישונו של בעל הרישיון או שהפך לחדל פירעון וכן הוראות לעניין רמת הפיזור המזערית של הלוואה אחת בין מספר לוויים לשם הפחתת הסיכונים הטמונים במתן הלוואה לגורם יחיד.

לסעיף 150 המוצע

על הלווה חלות כאמור כל ההגנות הצרכניות הקבועות בסימן א' המוצע לפרק ח' (ראו דברי ההסבר לסעיף 7 להצעת החוק). עם זאת, בשל אופייה הייחודי של פעילות מערכות ה-P2P, מוצע לקבוע חובה על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי למסור ללווה, לפני מתן האשראי, מידע בעניינים אלה:

150. בעל הרישיון יפרסם באתר האינטרנט שלו, פרטים בעניינים אלה:
- (1) דרכי פעולת המערכת לתיווך באשראי; המפקח רשאי לתת הוראות לעניין הפרטים שייכללו בפרסום לפי פסקה זו;
- (2) העמלות שגובה בעל הרישיון מהלווים ומהמלווים;
- (3) שיעור האשראי של כלל הלווים באמצעות המערכת לתיווך באשראי, שלא נפרע, וכן שיעור האשראי שלא נפרע כאמור ביחס ללווים בכל אחת מרמות הדירוג במודל להערכת סיכויי הפירעון, ככל שנקבעו רמות דירוג כאמור;
- (4) שיעור התשואה על מתן האשראי באמצעות המערכת לתיווך באשראי; המפקח ייתן הוראות בדבר אופן חישוב שיעור התשואה לעניין פסקה זו.
150. הוראות מיוחדות לעניין מערכת חברתית לתיווך באשראי
- (א) על אף הוראות סעיף 150ב(ב) בעל הרישיון המפעיל מערכת חברתית לתיווך באשראי, אינו חייב לקבוע מודל להערכת סיכויי הפירעון כאמור באותו סעיף.
- (ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לפטור את בעל הרישיון האמור בסעיף קטן (א) מהחובה למסור למלווה מידע בדבר הסיכונים הכרוכים במתן האשראי לפי סעיף 150ג(ג) ומהחובה לפרסם באתר האינטרנט שלו את שיעור האשראי של כלל הלווים, שלא נפרע, לפי סעיף 150ד(3)."

11. לפני סעיף 51 לחוק העיקרי יבוא:

"סימן ג': בירור תלונות הציבור."

12. בסעיף 71 לחוק העיקרי –

(1) בהגדרה "הסכום הבסיסי", בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ד) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 50 המוצע

סיכויי פירעון האשראי כפי שמחייבות הוראות סעיף 150ב(ב) המוצע. עם זאת אין באמור כדי לפטור בעל רישיון כאמור מהחובה למסור לכל מלווה מידע בדבר הסיכונים הכרוכים במתן האשראי שהוא נותן (סעיף 150ג(ג) המוצע), וכן מהחובה לפרסם באינטרנט את שיעור האשראי של כלל הלווים שלא נפרע, באמצעות המערכת שבהפעלתו (סעיף 150ד(3) המוצע).

11 סעיף 11 במסגרת השינוי המבני המוצע של פרק ח' לחוק, מוצע לקבוע את כותרת סימן ג' לפרק ח', שעניינו הוראות לעניין בירור תלונות הציבור.

12 סעיף 12 במסגרת הסמכויות המינהליות הנתונות למפקח, וכדי לאפשר אכיפה יעילה ומהירה, מוצע להעניק למפקח סמכות להטיל עיצום כספי גם על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, על מחזיק אמצעי שליטה בו או על נושא משרה בו, וכן על מי שפועל בלא היתר או רישיון לפי החוק, בשל הפרה של הוראה מההוראות המנויות בסעיף 72 לחוק, שהוא מחויב לפעול על פיה.

מוצע להטיל חובה על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, לפרסם באתר האינטרנט שלו פרטי מידע שיש להם חשיבות לעניין הפעלת המערכת, במטרה שהן המלווים והן הלווים (לרבות מלווים ולווים פוטנציאליים) יכירו את פעילות המערכת בטרם כניסתם להתקשרות בביצוע עסקת אשראי. בין השאר, מוצע כי בעל הרישיון יפרסם פרטים לעניין דרכי פעולת המערכת, העמלות שייגבו מהלקוחות ושיעור התשואה על מתן האשראי באמצעות המערכת.

לסעיף 50 המוצע

בשל התכלית השונה של המערכת החברתית לתיווך באשראי (ראו דברי הסבר להגדרת "מערכת חברתית לתיווך באשראי" בסעיף 125 המוצע כנוסחו בסעיף 4 להצעת החוק), ובשל העובדה שבמסגרת הפעילות של מערכת זו יכול המלווה לבחור את הלווה שאליו הוא מייעד את ההלוואה, מוצע שלא לחייב בעל רישיון המפעיל מערכת חברתית לתיווך באשראי לקבוע מודל להערכת

"(ה) לגבי בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי –

(1) אם צבר האשראי שלו אינו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים – 50,000 שקלים חדשים;

(2) אם צבר האשראי שלו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים – 200,000 שקלים חדשים";

(2) בהגדרה "נותן שירותים פיננסיים", במקום "סעיפים ח25 או ח25טו" יבוא "ח25, ח25טו או ח25כד".

תיקון סעיף 72

13. בסעיף 72 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (ב1) יבוא:

"(ג1) מי שעסק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בלא רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, בניגוד להוראות סעיף ח25יח";

(2) בסעיף קטן (ב) –

(א) בפסקה (2), במקום "ח25ב(א) או ח25ב(א)", יבוא "ח25ב(א) או ח25יח";

(ב) בפסקה (3), במקום "סעיפים ח25 או ח25טו" יבוא "סעיפים ח25, ח25טו או ח25כד";

(ג) בפסקה (4), במקום "סעיפים ח25 או ח25טו" יבוא "סעיפים ח25, ח25טו או ח25כד";

(ד) אחרי פסקה (ג17) יבוא:

"(ד17) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שלא ניהל כספים בחשבון נאמנות, בניגוד להוראות סעיף ח38ה(א);

(ה17) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שפעל בניגוד להוראות המפקח לענין ניהול חשבון נאמנות, שניתנו בהתאם להוראות סעיף ח38ה(ג);

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע להתאים את הגדרת "נותן שירותים פיננסיים", המחילה את הוראות הפרק גם על נותן שירותים פיננסיים שרישיונו בוטל, כך שתחול גם על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שרישיונו בוטל.

סעיף 13 מוצע לתקן את סעיף 72 לחוק שעניינו פירות הפרות של הוראות החלות על נותני שירותים פיננסיים שבשלהן ניתן להטיל על נותן השירותים הפיננסיים עיצום כספי. מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שייחוספו הפרות הן במדרג החומרה הנמוך (סעיף 72(ב)) והן במדרג החומרה הגבוה (סעיף 72(ג)) הרלוונטיות לפעילות של בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי. בהתאם להוראות המוצעות החלות עליו, כך למשל, ניתן להטיל עיצום כספי על מי שעסק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בלא רישיון מתאים, בניגוד לחובת הרישוי מכוח סעיף ח25.

יובהר כי שאר המנגנונים המנויים בפרק י"ב לחוק לענין עיצומים כספיים, וההוראות המפורטות המסדירות את הפרוצדורה של ההליך המינהלי שבמסגרתו מתקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי, יחולו גם על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

מוצע לתקן את סעיף 71 לחוק כך שלענין הטלת עיצומים על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, "הסכום הבסיסי" המשמש כבסיס להטלת עיצום יעמוד על 50,000 שקלים חדשים לבעל רישיון שצבר האשראי שלו אינו עולה על 100 מיליון שקלים. לגבי בעל רישיון שצבר האשראי עולה על 100 מיליון שקלים חדשים, יעמוד הסכום הבסיסי על 200,000 שקלים חדשים. יצוין, כי חלוקת סכומים אלה אינה דומה לחלוקת סכומי העיצום שנקבעו ביחס לשאר בעלי הרישיונות לפי החוק. בשונה משאר בעלי הרישיונות, שלגביהם נקבע בסיס החלוקה לפי סוג הרישיון ולאחר מכן לפי היקף הפעילות, בבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי נקבעה חלוקה המתאימה רק להיקף הפעילות של בעל הרישיון, וזאת משום שהרווח שמפיק בעל רישיון כאמור איננו נובע מתשלומי ריבית, אלא מהעמלות המשתלמות בעד השירותים הניתנים על ידי בעל הרישיון ואשר נגזרות בהתאם להיקף האשראי שניתן. מכיוון שמדובר בשולי רווח קטנים יחסית, הרי שיש להתאים את גובה העיצום ליכולתו של בעל הרישיון לעמוד בסכומים האמורים.

(117) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שפעל בניגוד עניינים בניגוד לתנאים שקבע המפקח או להוראות שנתן לפי סעיף 138(ב) או (ג);

(117) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שהעביר פרטים מזהים של לקוח ללקוח אחר, בניגוד להוראות לפי סעיף 138ז;";

(ה) בפסקה (30), במקום "בעל רישיון למתן אשראי או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי" יבוא "בעל רישיון למתן אשראי, בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי או בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי" ובמקום "למי שקיבל ממנו הלוואה" יבוא "למי שקיבל ממנו או באמצעותו, הלוואה";

(ו) אחרי פסקה (30) יבוא:

"(30א) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שלא מסר למלווה מידע בהתאם להוראות סעיף 50ב(ג);

(30ב) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שלא השיב לידי המלווה את הכספים שדרש לפי סעיף 50ב(ה);

(30ג) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שלא דיווח למלווה על אי הקצאת כל הכספים שהעביר לו המלווה, ללווים, בניגוד להוראות לפי סעיף 50ב(ו);

(30ד) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שלא פעל לגביית החזר האשראי מאת הלווה במועד הקבוע לפירעונו, בניגוד להוראות סעיף 50ב(ז), או שלא הפעיל אמצעי גבייה סבירים לצורך גביית החוב מאת הלווה, בניגוד להוראות לפי הסעיף האמור;

(30ה) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שהפר הוראה מההוראות שנתן המפקח לפי סעיף 50ב(ח);

(130) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שלא מסר ללווה מידע בהתאם להוראות סעיף 50ג(א);

(130ז) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שהפר הוראה מההוראות שנתן המפקח לפי סעיף 50ג(ב);

(130ח) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שלא פרסם באתר האינטרנט שלו את הפרטים המנויים בסעיף 50ד;";

(3) בסעיף קטן (ג) –

(א) בפסקה (1), במקום "סעיף 12(ב) או (ג) או סעיף 25ב(ב) או (ג)" יבוא "סעיף 12(ב) או (ג), סעיף 25ב(ב) או (ג) או סעיף 25ח(ב) או (ג)";

(ב) בפסקה (2), במקום "סעיפים 25 ח או 25 ט" יבוא "סעיפים 25 ח, 25 ט או 25כד";

(ג) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(3א) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי שעסק במתן אשראי בלא אישור מאת המפקח, בניגוד להוראות סעיף 138(א)";

(1) אחרי פסקה (ב1) יבוא:

”(ג1) מי שעסק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בלא רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, בניגוד להוראות סעיף 25(א);”;

(2) בפסקה (2), במקום ”סעיף 12(ב) או (ג) או סעיף 25(ב) או (ג)“ יבוא ”סעיף 12(ב) או (ג), סעיף 25(ב) או (ג) או סעיף 25(ב) או (ג)“.

15. בסעיף 97(2) לחוק העיקרי, במקום ”מבעלי הרישיונות למתן אשראי או מבעלי הרישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי“ יבוא ”מבעלי הרישיונות למתן אשראי, מבעלי הרישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי או מבעלי הרישיונות להפעלת מערכת לתיווך באשראי“.

16. בסעיף 114(ב) לחוק העיקרי, אחרי ”מי שעיסוקו במתן שירות בנכס פיננסי“ יבוא ”או מי שעיסוקו בהפעלת מערכת לתיווך באשראי“.

17. בסעיף 115 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), בהגדרה ”עוסק ותיק“, בפסקה (2), בסופה יבוא ”או בהפעלת מערכת לתיווך באשראי“;

(2) בסעיף קטן (א1), במקום ”סעיפים 12 ו־25“ יבוא ”סעיפים 12, 25 ו־25“ ובמקום ”בקשה לקבלת רישיון למתן שירות בנכס פיננסי, או בקשה לקבלת רישיון הנפקה לפי סעיפים 17 או 25“ יבוא ”בקשה לקבלת רישיון למתן שירות בנכס פיננסי, בקשה לקבלת רישיון הנפקה או בקשה לקבלת רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי לפי סעיפים 17, 25 או 25בג“.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 17 מוצע להחיל את הוראות המעבר הקבועות בסעיף 115 לחוק על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, על מחזיק אמצעי שליטה בו ועל נושא משרה בו.

לפיכך מי שעסק ערב יום התחילה בהפעלת מערכת לתיווך באשראי והגיש לפני יום התחילה המאוחר בקשה לקבלת רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי וקיבל מאת המפקח אישור על הגשת בקשה כאמור, יראו אותו כ”עוסק ותיק” בהגדרתו בסעיף האמור והוא יהיה רשאי להמשיך בעיסוקו אף שאין בידו רישיון כאמור, כל עוד לא ניתנה החלטת המפקח בבקשתו. הוראות החוק החלות על בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, יחולו על מפעיל מערכת כאמור כאילו היה בעל רישיון.

כמו כן יובהר, כי מי שערב יום התחילה החזיק באמצעי שליטה בעוסק ותיק כאמור בשיעור הטעון היתר לפי הוראות סעיף 26 לחוק, יראו אותו כמחזיק בהיתר והכול בכפוף להוראות הסעיף.

בנוסף, מי שערב יום התחילה כיהן כנושא משרה בעוסק ותיק, ויכל להמשיך ולכהן בעוסק (ובלבד שאותו עוסק קיבל רישיון לפי חוק זה), והכול בכפוף להוראות הסעיף.

סעיף 14 סעיף 94 מפרט את הוראות החוק שהפרתן עולה כדי עבירה פלילית וקובע את העונש שבצד עבירות אלה. מוצע להתאים סעיף זה ולקבוע בו עבירות פליליות בשל הפרות של הוראות הנוגעות למי שעסק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי בלא רישיון מתאים, בסיסי או מורחב, להפעלת מערכת לתיווך באשראי. כמו כן, לאור הכללתו של בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי בהגדרת ”נותן שירותים פיננסיים“, הרי שיחולו בעניינו הוראות העונשין החלות על מי ששלט או החזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון כאמור בלא היתר מתאים, או מי שהעביר אמצעי שליטה בבעל הרישיון לגורם שאינו בעל היתר כאמור, בידיעה שאותו גורם אינו מחזיק בידו היתר.

סעיף 15 מוצע לתקן את סעיף 97(2) לחוק כך שהמפקח יוכל לפרסם נתוני ריביות הנגבות גם על ידי בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

סעיף 16 סעיף 114 לחוק קובע הוראות לעניין תחילתו של החוק ומסדיר את מועדי התחילה ביחס לנותני השירותים הפיננסיים השונים. מוצע לקבוע כי יום התחילה לעניין בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יחול ביום י”ח בסיוון התשע”ח (1 ביוני 2018), בדומה לבעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי, זאת כדי לאפשר הן למפקח והן למפעילי מערכת לתיווך באשראי הפועלים בשוק כיום, להיערך להוראות הצעת החוק.

"תיקון חוק הסדרת 113. בחוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, התשנ"ג-1993³ – הלוואות חוץ-בנקאיות

(1) בסעיף 1 –

(א) לפני ההגדרה "לווה" יבוא:

"חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים" –

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016";

(ב) בהגדרה "מלווה", בסופה יבוא "וכן מי שעוסק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי כהגדרתה בסעיף 25 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים";

(2) בסעיף 15, בסופו יבוא:

"(ד) הוראות סעיפים 2 עד 7 לא יחולו על מלווה הנותן הלוואה באמצעות בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי כהגדרתו בסעיף 25 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים."

19. בתוספת הראשונה לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ד) לעניין בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי – 100,000 שקלים חדשים";

(2) בפסקה (2), אחרי פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ד) לעניין בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי – 100,000 שקלים חדשים".

ד ב ר י ה ס ב ר

יצוין כי בימים אלה נמצאת הצעת החוק לתיקון חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות (תיקון מס' 3), התשע"ה-2015, בדיונים בכנסת, בהכנה לקריאה שנייה ושלישית. הצעת החוק האמורה מציעה לתקן תיקונים נרחבים בחוק הקיים. לפיכך, בהנחה שהליך החקיקה לתיקון חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות יושלם בטרם שיושלם הליך החקיקה של הצעת חוק זו, ייערכו תיקונים והתאמות בתיקון המוצע בסעיף 18 להצעת החוק.

סעיף 19 מוצע לתקן את התוספת הראשונה לחוק ולקבוע בה את סכומי ההון העצמי המזערי שנדרש מבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי כדי להבטיח את התנהלותו התקינה ואת יציבותו התפעולית. מכיוון שבעל רישיון כאמור עוסק בתיווך, הרי שהסיכונים החלים עליו הם סיכונים תפעוליים בלבד (שכן הוא אינו נושא בסיכונים האשראי). לפיכך אין מקום להבחין בין בעל רישיון בסיסי לבעל רישיון מורחב לעניין זה. יובהר כי בכל שיותר לבעל הרישיון לעסוק במקביל גם במתן אשראי (ראו דברי הסבר לסעיף 138(א) המוצע בנוסחו בסעיף 6 להצעת החוק), הרי שהוא יחויב בקבלת רישיון למתן אשראי ויחולו עליו כל הדרישות החלות על בעל רישיון למתן אשראי לפי החוק, לרבות דרישות ההון העצמי.

סעיף 18 מוצע לתקן את חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, התשנ"ג-1993 (להלן – חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות), כך שהחובות שחלות על מלווה כהגדרתו בחוק האמור יחולו על מי שעוסק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי כהגדרתה בסעיף 25 המוצע. חובות אלה כוללות, בין השאר, הוראות לעניין כריתת חוזה ההלוואה, חובות הגילוי, העמדה לפירעון מיידי ושיעור הריבית המרבי המותר. מפעיל המערכת לתיווך באשראי הוא למעשה הגורם שמתקשר עם הלווים, מסדיר את תנאי ההלוואה ואף פועל לגביית החזרי ההלוואה. לפיכך, מוצע להטיל חובות אלה עליו. בהתאם לכך, מוצע לפטור את המלווה שנותן הלוואה באמצעות בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי מאותן חובות. יצוין כי הפטור מחובות אלה יחול רק על מלווים שפעלו באמצעות מפעיל מערכת לתיווך באשראי שקיבל רישיון מתאים, וזאת כדי למנוע מצב שבו מלווים נותנים הלוואות באמצעות מערכת לתיווך באשראי שפועלת בלא רישיון באופן בלתי חוקי, כדי להתחמק מהחובות הקבועות בחוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות לעניין שיעור הריבית המרבי המותר.

³ ס"ח התשנ"ג, עמ' 174; התש"ס, עמ' 258.